

Aan de dood ontsnapt

Jan H. Kompagnie

In de krant *De Locomotief* van woensdag 17 februari 1937 staat een uitvoerig verslag over -toevalligerwijs?- de locomotief van een stoomtram, die op een onbewaakte overweg een wielrijder 'grijpt' en hem vijfendertig meter meesleurt. Het gebeurt op de lijn Gouda-Schoonhoven, op zeshonderd meter van het station Gouda, bij de halte Karnemelksloot. Het slachtoffer, een 23-jarige, ongehuwde jongeman, loopt slechts enkele lichte kwetsuren op. Wel kan hij nog een proces-verbaal van de Nederlandse Spoorwegen tegemoet zien, maar ach, 'voor een paar gulden is het leven niet te duur gekocht'. In 1903 werd begonnen met de aanleg van de stoomtramlijn van Gouda naar Schoonhoven. Het duurde elf jaar voordat de aanleg klaar was, daar de drassige ondergrond telkens extra voorzieningen vroeg. Vanwege die slappe veengrond is de verbinding Gouda-Schoonhoven ook nooit winstgevend geworden. In 1942 werd de verbinding opgeheven en verdween alle materieel naar Duitsland.¹

Dertig Meter onder Locomotief Meegesleurd en... Springlevend.
Wielrijder kon een Uur later in zijn Woning rustig zijn Avontuur vertellen.

Jongeman uit Gouda aan Dood ontsnapt.
Slechts lichte Verwondingen opgelopen.
Trein Niet Opgemerkt.
(van een correspondent)

Gouda, 5 febr. - Een wielrijder, die op een onbewaakte overweg door een trein gegrepen, vijf en dertig meter meegesleurd wordt en er zoo goed afkomt, dat hij ons een paar uur later in zijn woning rustig zijn avontuur kan vertellen: dit wonderlijk goed afgelopen ongeluk is vanochtend op de Karnemelksloot te Gouda gebeurd.

In de lijn Gouda-Schoonhoven ligt op zeshonderd meter van het station Gouda de halte Karnemelksloot, in de onmiddellijke nabijheid van de gelijknamige straat. De Karnemelksloot heeft twee zijden, door een gracht gescheiden. De beide straten worden nabij de halte met elkaar verbonden door een spoorbrug, welke ook voor voetgangers en wielrijders toegankelijk is. Het is een gewone ophaalbrug, waarin de rails van de enkel-sporige baan liggen. Gelijk alle overwegen in de lijn Gouda-Schoonhoven zijn de twee overgangen aan de Karnemelksloot onbewaakt, doch er bestaan goede veiligheidsvoorschriften. De brugwachter, tevens overwegwachter, moet zich bij het naderen van een trein in het midden van één der twee straten opstellen en met een vlag zwaaien om het verkeer opmerkzaam te maken, de locomotief moet fluiten en de trein mag niet harder dan vijf kilometer rijden. Dit alles gebeurde hedenmorgen omstreeks kwart over acht ook, toen uit Schoonhoven tramtrein 634 die om 8.18 te Gouda moet aankomen, naderde. De trein was reeds tot aan de overweg gekomen, toen uit de richting IJsellaan een wielrijder kwam, die rechthout moest en aldus de trambaan had te kruisen. De fietser, de 23-jarige ongehuwde electricien H. den Adel, wonende in de Joh. De Haenstraat, lette niet voldoende op en zag den trein pas, toen de locomotief den overweg opreed. Hij remde, maar het ongeluk wilde, dat hij, doordat de straat ten gevolge van den regen nat was, slipte en met zijn fiets tusschen de rails viel.

Nauwelijks was hij gevallen of de locomotief greep hem met fiets en al. Half onder de

machine zittende, werd hij voortgeduwd en over de baan meegesleurd. Op de locomotieven van de lijn Gouda-Schoonhoven staat maar één man en zijn plaats is juist aan de andere kant vanwaar de fietser kwam, zoodat de machinist niets van het ongeluk bemerkte. Het roepen van personen, die voor den overweg wachtten, maakte hem er opmerkzaam op en toen had hij den trein, mede in verband met de geringe snelheid, spoedig tot stilstand gebracht.

Het slachtoffer was over vijf en dertig meter meegesleurd. Het bleek, dat de fiets het verst onder de machine zat. De berijder was met zijn rechterbeen om het rijwiel bekneld geraakt en ook overigens zat hij aan de locomotief vast. De machine werd achteruitgezet, waardoor het slachtoffer wel eenigszins los kwam, maar zijn been bleef bekneld zitten. Men heeft daarop de fiets losgezaagd en de machine opgevijseld en zoo gelukte het na twintig minuten het slachtoffer te bevrijden en de geheel verwrongen fiets te verwijderen. Inmiddels was de auto van de G.G.D. gearriveerd, die den fietser, wiens kleeren geheel vernield waren, naar de Wijkverpleging vervoerde. De trein kreeg ruim twintig minuten vertraging. Gedurende dien tijd was ook het verkeer over de Karnemelksloot gestremd daar de rijtuigen over de beide overgangen stonden.

In de Wijkverpleging kwam men tot de ontdekking, dat de jongeman er buitenwoon goed was afgekomen. Hij had een wonde aan zijn voorhoofd, een knieblesure en voorts tal van schaaftonden en ontvellingen aan de rechterzijde van zijn lichaam. Het letsel was evenwel van lichten aard en zoo kon de betrokkene na een uurtje weer naar huis gezonden worden. Hij moet een dag rust houden en dan hoopt hij weer geheel fit te zijn.

Ik zag den trein te laat, vertelde hij ons. Met remmen trachtte ik een botsing te voorkomen, maar doordat het geregend had, slipte ik, schoot rechts uit naar de brug en werd tegelijk door de locomotief gegrepen, die me dwars opnam. Beenen en lijf zaten ergens aan vast, maar mijn hoofd was vrij en zoo kon ik, half onder de locomotief uit, de baan opkijken. Mijn eerste gedachte was te zorgen, dat mijn hoofd en lichaam niet met den grond in aanraking kwamen. Ik zag een opstekend stuk ijzer tusschen de rails voor me en dacht: jongen, daar moet ik overheen. Ik kon me gelukkig opbeuren en toen was het afwachten. Het is merkwaardig, zoo kalm als ik bleef en alles opmerkte.

De menschen hoorde ik schreeuwen: er zit er één onder, riepen ze. En het slachtoffer noemt zelfs de namen van hen, die de machinist op het ongeluk opmerkzaam hebben gemaakt. Op het moment dat de trein tot stilstand kwam, voelde ik voor het eerst pijn, maar deze was wel uit te houden en vrijwel onmiddellijk begreep ik, dat ik er best was afgekomen. De menschen zijn met ijzers en zagen doende geweest om me te bevrijden. Toen het zoover was, zeide ik, dat ik best loopen kon. Maar men had mij in een minimum van tijd op den brancard en in den auto. In de Wijkverpleging was de eerste, die ik zag, een familielid, die verpleegster is en wit van schrik werd. Ik kon haar zelf geruststellen. Van mijn kleeren was niet veel meer over; ik ben wel door het oog van een naald gekropen. Overigens hoop ik morgen weer aan het werk te gaan, besloot de gelukkige jongeman, die den schrik al weer te boven is en den koning te rijk is, dat hij na zulk een avontuur vrij kan rondloopen. Het eenige gevolg dat hem nog wacht, is een procesverbaal van de Ned. Spoorwegen. Maar voor een paar gulden boete is het leven niet te duur gekocht.

Noot

- 1 PH.A.M. Abels, K. Goudriaan, N.D.B. Habermehl en J.H. Kompagnie (red.), *Duizend jaar Gouda. Een stadsge-schiedenis* (Hilversum 2002) 502, 508. Met dank aan Janet Hoogendoorn voor het typewerk.